NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:	***Vår ref.:***	***Dato:***
	00/18/IMA/	9. mai 2018

Høringsuttalelsen til Ekspertutvalgets rapport «Regionreformen: Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene».

Nordlandsforskning er opprinnelig en Stiftelse som ble etablert som et regionalt forskningsinstitutt lokalisert i Bodø i 1979. Fra 2010 ble forskningsvirksomheten skilt ut i et ideelt aksjeselskap og Nord universitet invitert inn som majoritetseier. Vi har i tillegg til hovedkontoret valgt å etablere avdelinger i Lofoten og på Helgeland for å ha tilstedeværelse i hele Nordland. Vi er bevisst på vår rolle som regionalt kunnskapsmiljø, men har prosjektaktivitet og samarbeid både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Ekspertutvalgets rapport er usedvanlig spennende lesestoff, der man har turt å tenke helt nytt i forhold til ulike oppgaver og større strukturendringer for å gi innhold til de nye fylkeskommunene. Vi vil i denne høringsuttalelsen konsentrere oss om forslaget om å overføre ansvaret for forvaltning av de næringsrettede forskningsmidlene til fylkeskommunene omtalt i kapittel 5 «Næring, forskning og innovasjon».

Norge har store avstander, mange regioner er ulike og dette medfører behov for ulik kunnskapsutvikling basert på regionens særegenhet. Nordlandsforsking har som formål å være en kunnskapsleverandør for det regionale næringslivet i Nordland og nord-områdene. Tilstedeværelse og lokal kunnskap om region, næring, kultur og utfordringer er og vil være viktig i fremtiden. Samtidig tar Nordlandsforskning nasjonalt ansvar og bidrar i globale utfordringer, ikke minst fordi vårt regionale næringsliv opererer i det globale markedet.

De nye fylkeskommunene trenger kunnskap på sine tunge politikkområder. De skal være samfunnsutviklere i sin region og må gjøre strategiske valg i forhold til hva som skal være de regionale fortrinnene i regionene. Relevant og god kunnskap er nødvendig for å være i stand

Nordlandsforskning AS
Postboks 1490
N-8049 Bodø
Norge
Besøk: Universitetetsalleen 11

www.nordlandsforskning.no
Tlf.: + 47 75 41 18 10
Mail: nf@nforsk.no
Bankkonto 4500 55 98811
Foretaksregisteret NO/VAT nr 989 714 309 MVA

Iselin Marstrander
Adm. direktør
Mail: ima@nforsk.no
Mobil: 404 08 365

til å lede samfunnsutviklingen i regionen, og de nye fylkeskommunene må styrkes som strategiske utviklingsaktører.

Forsknings- og innovasjonsområdet er sektorovergripende. En kombinasjon av innovative bedrifter og utdannings- og forskningsmiljøer som underbygger næringslivets behov for kunnskap og kompetanse, er vesentlig. I bred forstand kan forsknings- og innovasjonspolitikken ses i sammenheng med øvrige virkemidler med betydning for regional utvikling, og er dermed viktig for utviklingen av bærekraftige og attraktive byer og lokalsamfunn. For Nordlandsforskning innebærer dette at vi ut fra næringslivets behov ift innovasjon og verdiskapning skal bidra til å generere kunnskap, utarbeide beslutningsgrunnlag, bygge kompetanse om regionen, utvikle bedriftsnettverk og samarbeidspartnere, sørge for metodisk utviklingsarbeid, følgeforskning samt dyktiggjøre fylkeskommunen som samfunnsutvikler. Nordlandsforsknings forskningsområder har en bredde og dybde tilpasset regionens ulike behov, både i privat og offentlig sektor.

Oppsummert er rapportens tilnærming å bygge opp under de oppgaver og roller fylkeskommunene allerede har som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen, og mener det er særlig tre store politikkfelt der fylkeskommunene bør ha oppgaver og handlingsrom til å bygge opp en sterk og tydelig regional politikk. Politikken og prioriteringene innen disse feltene er avgjørende for samfunnsutviklingen i det enkelte fylke og krever tilpasning til regional kontekst og forutsetninger.

Fylkeskommunene foreslås gitt et helhetlig ansvar for næringsutvikling med tilhørende virkemidler. I dette ligger naturlig næringsrettede forskningsmidler. Nordlandsforskning støtter Ekspertutvalgets forslag om å flytte næringsrettede forskningsmidler fra Forskningsrådet til Regionale Forskingsfond. Samtidig er vi opptatt av at de nasjonale virkemidlene for forskning og innovasjon opprettholdes der man ønsker nasjonale konkurransearenaer for å sikre internasjonal kvalitet eller likeartet behandling av prosjekter, slik også utvalget påpeker i sin rapport.

Overføring av næringsrettede forskningsmidler til fylkeskommunene må ses i sammenheng med de andre virkemidler som foreslås overført. Overføring av oppdragsgiveransvaret for halvparten av midlene til Innovasjon Norge, samt en rekke andre virkemidler til fylkeskommunene vil gi fylkeskommunene større muligheter til å samordne bruken av disse innovasjons- og utviklingsrettede virkemidler med næringsrettede forskningsmidler. Vi har erfart at koordinering og samordning mellom de nasjonale og regionale instansene som har ansvar for forvaltning av næringsrettede forskningsrettede virkemidler kan ta mye tid og at det i noen tilfeller er uklart hvor ansvaret ligger. Dette krever ekstra arbeidsinnsats for oss som forskningsinstitutt. Vi mener at det er behov for bedre samordning av virkemidlene. Mange erfaringer tyder på at samordning skjer vel så godt på regionalt nivå som på nasjonalt nivå. Dette er et av våre argumenter for å støtte utvalgets forslag.

Nordlandsforskning AS
Postboks 1490
N-8049 Bodø
Norge
Besøk: Universitetetsalleen 11

www.nordlandsforskning.no
Tlf.: + 47 75 41 18 10
Mail: nf@nforsk.no
Bankkonto 4500 55 98811
Foretaksregisteret NO/VAT nr 989 714 309 MVA

Iselin Marstrander
Adm. direktør
Mail: ima@nforsk.no
Mobil: 404 08 365

Det er svært viktig å ha nærhet mellom aktører og behovet for å tilpasse forskningen til næringslivets behov i regioner med høy verdiskapning og eksport. Den geografiske fordelingen av NFR er skjevfordelt sett i forhold til eksempelvis den geografiske fordeling av sysselsetting og næringsliv. Eksempelvis gikk 50% av bevilgningene i de de brukerstyrte innovasjonsprogrammene til Oslo og Trondheim i 2015. Sett i forhold til den regionale fordelingen av verdiskaping og eksport kan det ligge et stort potensial i å øke forskningsinnsatsen i regioner med høy verdiskapning og mye næringsvirksomhet. Nordland er et fylke med tydelig innovasjonsstrategi på ulike næringsområder (havbruk, industri, opplevelsesbasert reiseliv) og har en sterk eksportnæring. En regionalisering av de næringsrettede forskningsprogrammene vil gi bedre mulighet for å tilpasse programmene til behov og muligheter i de ulike regionene.

Det er et betydelig uutnyttet potensial for å øke forskningsinnsatsen for næringslivet. Geografisk nærhet mellom de som forvalter forskningsmidlene, forskingsaktører og næringsliv kan være viktig for å utvikle stabile samarbeidsrelasjoner mellom aktørene og dermed utløse dette potensialet. Forslaget om overføring av nettopp næringsrettede forskningsmidler til fylkeskommunene vil gi bedre muligheter til dette enn dagens sentraliserte ordning som favoriserer de store og sentrale forskningsinstansene.

Følgende momenter mener vi støtter opp om Ekspertutvalgets forslag:

- Forsknings- og innovasjonsområdet er sektorovergripende i seg selv. I snever forstand handler det om å bygge sterke næringsmiljøer og sterke klynger. Et sterkt næringsliv er forankret og basert på innovative bedrifter, som gjennom tett samarbeid kan samspille med utdannings- og forskningsmiljøer med relevant kompetanse som støtter opp om næringslivets behov for kunnskap.
- Næringslivet trenger kompetanse tett på både ift sektor og geografi. Kompetanse som er dynamisk og fleksibel og som har kapasitet til å bistå der og da. I lys av dette er det et sterkt behov i regionene for et oppegående og handlekraftig virkemiddelapparat som kan matche næringslivets behov i en tid der endringer, omstilling og utvikling skjer raskere og raskere.
- Et virkemiddelapparat som er tett på behovene også geografisk vil stimulere til rask innovasjon og utvikling sammenlignet med store tunge nasjonale system som praktiserer få og faste frister og lange behandlingstider. Behovene i de ulike regionene er svært varierende og det er utfordrende når disse settes opp mot hverandre på tvers av geografi og sektor.
- Overføring av oppdragsgiveransvaret for innovasjonsmidler (f.eks av midler fra Innovasjon Norge, SIVA og NFR) til fylkeskommunene og regionale forskningsfond, vil gi fylkeskommunene større muligheter til å samordne innovasjons- og utviklingsrettede virkemidler med næringsrettede forskningsmidler. Prosessene med å koordinere nasjonale og regionale instanser er tidkrevende og en samordning vil være rasjonaliserende.

Nordlandsforskning AS
Postboks 1490
N-8049 Bodø
Norge
Besøk: Universitetetsalleen 11

www.nordlandsforskning.no
Tlf.: + 47 75 41 18 10
Mail: nf@nforsk.no
Bankkonto 4500 55 98811
Foretaksregisteret NO/VAT nr 989 714 309 MVA

Iselin Marstrander
Adm. direktør
Mail: ima@nforsk.no
Mobil: 404 08 365

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

- Kompetansemiljø som ligger tett på næringsliv og klynger, også geografisk danner grunnlag for korte «linjer» mellom behov og innovasjon. Forskningsmiljø som er tett på, har solid kjennskap til regionale fortrinn og flaskehalser, relevant kompetanse som næringslivet trenger, kjenner næringslivet, har etablert gode relasjoner til næringslivet over tid, samtidig som de kan bidra med nettverk til andre nasjonale og internasjonale akademiske miljø. Alt dette er svært utløsende for verdiskapning. Et regionalt og effekt tilpasset virkemiddelapparat som også er tett på vil således kunne akselerere innovasjon og verdiskapning i regionene. Dette gjelder ikke minst ift at den geografiske fordelingen av forskningsmidler fra NFR er skjevfordelt sett i forhold til geografiske fordeling av sysselsetting og næringsliv.
- Regionene er ulike, med ulik næringsstruktur og ulike kommunestruktur. Regionale aktører har ulike forsknings- og kunnskapsbehov. Det er behov for kunnskapsgrunnlag og analyser for regionale aktører, næringslivet og offentlig sektor. Forsknings- og innovasjonsinnsatsen bør i større grad tilpasses regionale behov og prioriteringer. Realisering av de næringsmessige mulighetene i en region krever kunnskap, nærhet og en effektiv kombinasjon av virkemidler.
- Overføring av næringsrettede forskningsmidler til fylkeskommunene og utnyttelse av geografisk nærhet mellom de som forvalter forskningsmidlene, forskingsaktører og næringsliv kan øke forskningsinnsatsen i regioner med høy verdiskapning og næringsvirksomhet. Dette har et stort potensial ift å utløse verdiskapning og innovasjon i regionene.
- Større regionalt ansvar for forskningsmidler og næringsutvikling koblet med økte ressurser knyttet til kompetanse og virkemidler, vil styrke utdanningsnivået, det blir flere arbeidsplasser knyttet mot høyere utdanning, innovasjonsevnen og verdiskaping styrkes.

Vi tror videre at det vil være behov for ordninger som bidrar til å sikre god kvalitet i forvaltningen av de næringsrettede forskningsprogrammene, eksempelvis lignende ordningen som for Regionale forskingsfond med bruk av NFRs vurderingsordninger for prosjektsøknader. Det bør også vurderes å legge til rette for koordinering av programforvaltningen og utlysningene mellom en eller flere fylkeskommuner for noen av de næringsrettede programmene.

Med vennlig hilsen

Iselin Marstrander
administrerende direktør

Nordlandsforskning AS
Postboks 1490
N-8049 Bodø
Norge
Besøk: Universitetetsalleen 11

www.nordlandsforskning.no
Tlf.: + 47 75 41 18 10
Mail: nf@nforsk.no
Bankkonto 4500 55 98811
Foretaksregisteret NO/VAT nr 989 714 309 MVA

Iselin Marstrander
Adm. direktør
Mail: ima@nforsk.no
Mobil: 404 08 365